

Vleermuizen en na-isolatie

Reactie n.a.v. artikel Eppo König , NRC 20.06.2013

Bouwers en economie op gang helpen, duizenden huurwoningen energieneutraal maken, bewoners een beter (binnen)klimaat bieden, zonder huurverhoging voor bewoners (Eppo König, NRC 20.06.2013). Ik vind het geweldig dat er zulke innovatieve mogelijkheden van (financiële) samenwerking ontstaan, bij het zoeken naar een weg omhoog vanuit het economische dal naar groenere toppen van de economie. In mijn directe woonomgeving zie ik hoe verouderde bebouwing opknapt, met nieuwe kozijnen, dubbelglas, isolatieplaten en fris stucwerk op de gevel, en glimmende pannen onder een groot vlak aan zonnecollectoren.

Dat juich ik van harte toe, maar toch wil ik aandacht vragen voor een risico dat mogelijk niet gezien wordt. Ik ga er van uit dat mensen en organisaties, die samen milieuvriendelijke uitwegen zoeken uit de crises, een duurzame groene toekomst voor zich zien. Ze zullen daarbij ook vinden dat soorten die in de stad wonen, dezelfde duurzame toekomst verdienen, dat duurzaamheid en biodiversiteit samen moeten gaan.

Wat degenen die woningen energieneutraal gaan maken zich niet of onvoldoende realiseren is dat juist die woningen uit de jaren '60, '70 en '80 waar deze na-isolatie hard nodig is, de huizen zijn waar "rotsspleet bewonende vleermuizen" in de spouw of onder de pannen wonen. Zonder onze aandacht worden dit de moderne fossielen: dode vleermuis in pur schuim.

We moeten die fout niet maken en juist voorzichtig omgaan met vleermuizen en ze consequent alternatieve woonruimte bieden, en wel uit eigenbelang:

Met zo'n 3000 insecten per dier per nacht, eet een groep van zo'n 50 tot 250 dieren – een gemiddelde grote van een kolonie gewone dwergvleermuizen - tussen 150.000 en 750.000 muggen per nacht. Leg dat eens naast de eveneens goede gewoonte wijken van veel vijvers en vaarten voor wateropvang te voorzien.

Veel mensen krijgen een glimlach op hun gezicht als ze vleermuizen boven hun tuin zien. Natuur ervaren, ook in je woon- of werkomgeving, maakt mensen gelukkiger en levert gezondheidswinst op.

Als bij sloop of renovatie vleermuisverblijfplaatsen in gebouwen verloren gaan, verplicht de flora- en faunawet ons tot mitigatie en compensatie, tot het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen. Houd je geen rekening met vleermuizen, dan overtreed je de wet. Fouten in het planproces, te laat onderzoeken of vleermuizen aanwezig zijn, leveren veel gedoe en vertraging van uitvoering op. Dat is onnodig duur, want haast overal kan er gemakkelijk mee worden omgegaan, als aanwezigheid vooraf bekend is en plannen en maatregelen vroegtijdig in het proces worden meegenomen.

De wet verplicht bovendien te compenseren, een alternatief te bieden, vóór dat de bv. de sloop of na-isolatie plaatsvindt. Door elke kans te benutten om voor vleermuizen in nieuwe gebouwen en plek in te ruimen, door consequent 'inclusief' te bouwen, kan je voorlopen op de ontwikkelingen. Als er in de omgeving van een project met sloop of na-isolatie al vleermuisvriendelijk is gebouwd, heb je in feite je compensatie al geregeld. Bovendien is zo'n aanpak van vooral inclusief bouwen goedkoper dan achteraf repareren.

Plekken die gebouwbewonende vleermuizen gebruiken zijn bv. spouwmuur, ruimte achter daklijsten, houtbekleding of andere gevelplaten, loodslabben rond schoorstenen en kozijnen, ruimte tussen dakpan en dakbeschoot, holle lagen in platte daken en noem maar op. Een klein spleetje als toegang is meestal genoeg.

Ze eten alleen insecten en hebben een gebit met kleine puntige scherpe tanden. Ideaal voor het eten van het harde uitwendige-skelet van insecten, niet geschikt om te knagen. De voorpoten zijn de vleugels geworden en de kleine achterpootjes zijn geschikt om aan te hangen. Graven zit er dus ook niet in. Ze zijn volledig afhankelijk van spleten en gaten die er al zijn. Ze produceren relatief weinig en erg droge mest van die harde uitwendige delen van de insecten. Na verloop van tijd verdroogt het helemaal en verpulvert het tot stof. Plassen gebeurt vooral buiten, tijdens het vliegen.

Sinds 2012 biedt het Bouwbesluit met opzet 'ruimte voor vleermuizen'. Wel voordelen en geen overlast. Dus, wat let ons? Kijk voor je woningen energieneutraal gaat maken, gaat renoveren of slopen eest naar de vleermuizen. Gebruik op de grotere schaal, buiten het eigen project van een woningcorporatie of projectontwikkelaar, wellicht op het niveau van de gemeente, elke kans die er is om de vleermuizen ruimte te bieden. Het gaat in principe alleen om het toegang verlenen van vleermuizen tot spleten en ruimten die er al zijn in een bestaand of te ontwerpen gebouw. Het gaat daardoor zelden om extra kosten, en als die optreden is het een zeer klein deel van de bouwkosten. Stukken beter dan vertraging en frustratie.

Ir. Herman Limpens
Senior onderzoeker vleermuizen

Zoogdiervereniging
Mercator III - Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
secretariaat: 024 7410500

doorkies: **024 - 7410506**

mobiel: **06 - 20736614**

e-mail: herman.limpens@zoogdiervereniging.nl

www.zoogdiervereniging.nl